

KOLLOKATIONEN IM UNTERRICHT

Jana Rakšányiová, Alena Ďuricová

ĎURČO, Peter – VAJIČKOVÁ, Mária et al.: *Kollokationen im Unterricht. Ein Lehr- und Übungsbuch*. Nümbrecht: Kirsch-Verlag 2016. 274 s. ISBN 978-3-943906-29-5

S novým, originálnym a širokospektrálnym príspevkom do najnovších výskumov v oblasti lexikológie prichádzajú dvaja renomovaní autori, germanisti Mária Vajičková a Peter Ďurčo. Títo špičkoví odborníci tematizovali problematiku kolokácií a predkladajú logicky usporiadané teoretické informácie o ustálených slovných spojeniach v nemčine, pričom okrem intralingválnych otázok obohacujú daný pohľad o problematiku korpusovej lingvistiky a ekvivalencie, čo je pre zahraničných germanistov veľmi dôležité a prínosné. Posudzované dielo tým vyplňa citeľnú medzeru v dostupnej literatúre, preto ho nepochybne privítajú odborníci a aj študenti z radov germanistov.

Autori publikácie si kladú za cieľ sprostredkovať študentom najdôležitejšie poznatky o kolokáciách a výskume kolokácií. Vysoko kvalitné rozsiahle teoretické východiská majú prepojenie s aplikačnou praxou: treba vysoko ohodnotiť, že autorské osobnosti multiplikovali hodnotu publikácie aj o tento moment. Pod ich supervíziou pracovali aj ďalší, aj mladší kolegovia Peter Gergel, Katarína Hromadová, Emília Charfaoui, Ivica Kolečáni Lenčová, Simona Tomášková, Monika Šajánková, ktorí spracovali obsahovo zaujímavé a metodicke starostlivo i moderne vypracované kapitoly k vybraným okruhom výučby nemčiny ako cudzieho jazyka.

Učebnica sa skladá z troch základných teoretických častí rozdelených do ôsmich kapitol a z praktickej cvičebnicovej časti pozostávajúcej z deviatich lekcí, ktoré sú zamerané na vybrané tematické okruhy. Prvú kapitolu možno chápať ako úvod do problematiky kolokácií. Jej autorka M. Vajičková vychádza od počiatkov výskumu kolokácií, približuje rôzne prístupy v nazeraní na kolokácie, v tejto súvislosti popisuje jednotlivé koncepty a teórie, pričom upriamuje pozornosť aj na výskum kolokácií na Slovensku. Druhá kapitola je venovaná podrobnej charakteristike kolokácií. Autorka definuje pojem kolokácií, ich mikroštruktúru a makroštruktúru. Zároveň zdôrazňuje potrebu odlišenia ko-

lokácií od ďalších slovných spojení, čo bližšie vysvetľuje opozíciami kolokácií a voľných a ustálených slovných spojení, frazeologizmov, verbo-nominálnych väzieb a kompozít. Na detailné definovanie kolokácií nadväzuje ich klasifikácia, ktorej autorka venuje celú tretiu kapitolu, a klasifikuje kolokácie zo všetkých relevantných aspektov a podľa všetkých relevantných kritérií. Autorom ďalších štyroch kapitol je P. Ďurčo. Vo štvrtej kapitole pokračuje v charakteristike kolokácií princípmi a metódami delimitácie kolokácií. Vychádza z existujúcich dvoch konceptov, podrobne definuje kolokácie na základe princípov integrity a zároveň vysvetľuje spôsoby jej zistenia príslušnými testami. Piatu kapitolu venuje typológii kolokácií, kde sa pri profiloch kolokácií zameriava na kolokácie so substantívom, verbom a adjektívom ako základným slovom. Všetky dokladá príkladmi kolokácií s vybranými slovami. Šiesta kapitola je venovaná problematike výskumu kolokácií založenom na korpusovej lingvistiky. Autor berie pod drobnohľad súčasný stav výskumu. Približuje spôsoby získavania a výberu kolokácií z korpusov, ako aj problémy a metódy pri získavaní dát z korpusov. Približuje spôsob práce s korpusmi, čo rovnako dokladá mnohými príkladmi a názornými ukážkami. V siedmej kapitole približuje autor kolokácie v kontexte ekvivalencie. Podrobne popisuje koncepty a aspekty ekvivalencie kolokácií a uvádza klasifikáciu formálno-štrukturálnej, kvalitatívnej a systémovo-lingvistickej ekvivalencie. Záverečná, ôsma kapitola je spoločnou prácou M. Vajičkovej a P. Ďurča. Konceptia tejto kapitoly vychádza z didaktických aspektov, s dôrazom na aspekty vyučovania nemeckého jazyka ako cudzieho jazyka. Autori približujú koncept didaktiky kolokácií – od ich prezentovania cez precvičovanie a používanie až po typológiu cvičení a úloh. Jednotlivé kapitoly sú doplnené časťou s kontrolnými otázkami, čo slúži na osvojenie si, precvičenie a upevnenie základných pojmov.

Na zostavení cvičebnice sa podieľali ďalší autori a pri jej vypracovaní rešpektovali postupy prezentované v záverečnej teoretickej kapitole. Jednotlivé lekcie sú zamerané na slovnú zásobu a kolokácie z vybraných oblastí: doprava a cestovanie, bývanie, dom a byt, zdravie a zdravotnícka starostlivosť, maľovanie a kreslenie, hudba, človek a príroda, krajiny, počasie a životné prostredie. Prezentácie sú doplnené reproduktívnymi a produktívnymi úlohami orientujúcimi sa na precvičenie a upevnenie učiva. Pre pedagogický terén je nepochybne potrebná aj posledná časť s riešeniami.

Predložená publikácia vyčerpávajúco sprostredkúva poznatky o kolokáciách vo všetkých relevantných súvislostiach a predstavuje modernú učebnicu a cvičebnicu, ktorá odráža nielen výsledky výskumu, v rámci ktorého vznikla, ale aj dlhoročný záujem jej hlavných autorov o danú problematiku. Je koncipovaná logicky, jednotne, prehľadne a prakticky, čo určite ocenia jej používatelia, predstavuje prínos pre odbornú literatúru a je vhodnou učebnou pomôckou pre

študentov. Hodnotená publikácia je pôvodnou vedeckou prácou s učebnicovou aplikáciou. Jej autori prinášajú jednak kritický prehľad poznatkov z oblasti kolokácií obohatený o svoj výskum a originálne pohľady, ako aj nové poznatky a metódy práce s lexikálnym materiálom. Grafická úprava cvičebnicovej časti je nápaditá, motivuje ku kreatívnej práci. Publikácia je komplexným pohľadom na problematiku kolokácií, vyplňa prázdne miesto v odbornej germanistickej študijnej literatúre a určite si nájde široké uplatnenie v edukačnom procese.

Prof. PhDr. Jana Rakšányiová, CSc.
Filozofická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave
Gondova 2
814 99 Bratislava
jana.raksanyiova@gmail.com

Doc. PhDr. Alena Ďuricová, PhD.
Filozofická fakulta Univerzity Mateja Bela v Banskej
Bystrici
Tajovského 40
974 01 Banská Bystrica
alena.duricova@umb.sk